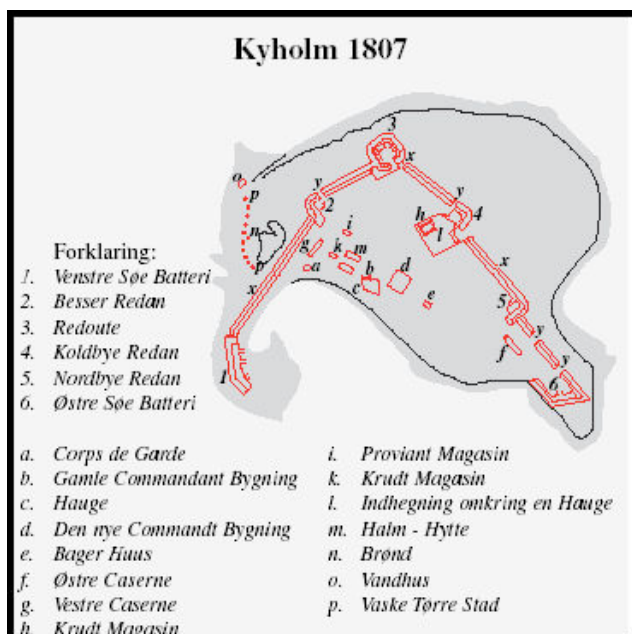

Kyholm

Kyholm Lodseri lå på den lille ø Kyholm nordøst for Samsø og er markeret med tallet 1.

Navnet på øen skyldes, at der var og er gode muligheder for græsning for køer. Øen har sin egen historie som karantæneområde først i perioden 1709 -11 med en karantænestation under pestepidemien. I forbindelse med denne karantænetid blev der bygget et pesthus, og handelsskibe skulle ligge ved Kyholm i 40 dage med deres varer, så man blev sikret mod smitte.

Under Englandskrigene 1801-1815 blev etableret en fæstning, som var hovedpunktet i en planlagt befæstningskæde langs Samsøs kyster. Da krigen med England brød ud i 1807, blev befæstningen udvidet. Befæstningen ses nedenfor på de to kort.

Under Englandskrigene 1801-1815 blev der bygget en lang række skanser og boliger til garnisonen. Byggeriet blev afsluttet 1809. Det var især folk fra Samsø, der arbejdede ved byggerierne.

I perioden 1831-1859 kom der igen en karantænestation. Det blev krævet fra udenlandske handelskibsejere, at når de skulle betale Sundtold, skulle de også have en sikkerhed ved sejladsen. Derfor krævede skibsejerne, at Danmark skulle have karantænestationer på grund af koleraen, og der skulle desuden være lodser passende steder i Danmark. I 1831 kom der fire lodser. Oprettelsen af lodseriet skyldtes den store skibstrafik til karantænestationen.

På Kyholm var der en kommandant, som også var overlods for Kyholms og Langøres distrikter.

I forbindelse med karantænetiden kom mange skibe, der skulle ligge i karantæne. Her blev der bygget en del huse, så man kunne holde smittede for sig. Øen blev opdelt i de sundes del og de syges del. I de sundes del boede kommandanten, garnisonen, lodserne og andre, der skulle passe karantænestationen. På de syges del lå sygehuset og kirkegården og et opholdsrum for rekonvalescenter samt et røgerum, idet både personer og varer blev røget for at fjerne smitten.

Når et skib skulle til dansk havn, skulle det først ind til Kyholm. ”Nu drejer et skib mod øen. Straks går en af øens fire lodser ud og fører det syd om øen til Parloirbroen, hvor tolken går ud og hejser karantæneflag på et lille hus på broen.” (Kyholms Saga”)

Kort efter sundtoldens ophævelse i 1857 var det ikke nødvendigt at stoppe alle skibe, der passerede Danmark, så karantænestationen blev nedlagt i 1859, og hermed blev også lodseriet i Kyholm nedlagt. Hvis der var smittede på et skib, skulle det sejle til en karantænestation ved Gøteborg.

Husene blev nedrevet og materialerne blev brugt til andet byggeri, især på Samsø.

I “Af Kyholms saga fra krigstiden 1801-15 og karantænetiden 1831-59” skrevet af Bent Rasmussen er der en levende skildring af livet på øen i denne periode.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening